

Kommunalpolitisk program

SF Lyngby-Taarbæk 2026-2029

Indhold

Indledning.....	2
Økonomi og skat.....	3
Medborgerskab og medindflydelse.....	5
Klima og bæredygtig energiforsyning.....	7
Natur og biodiversitet	8
Rent vand i Mølleåen.....	8
Mindre luft-, jord-, og støjforurening.....	9
Rent drikkevand.....	10
Bæredygtig byudvikling	10
Trafik og sikre skoleveje	12
Et godt børneliv	14
Plads til et ungdomsliv.....	17
Kultur og oplevelser.....	18
Beskæftigelse og integration	20
Socialpolitik.....	22
Handicappolitik.....	23
Ældrepolitik	25
Sådan arbejder vi som SF i Lyngby-Taarbæk	28

Indledning

SF for klima, velfærd og fællesskab

Lyngby-Taarbæk er et fantastisk sted på Danmarkskortet. Vi har en smuk natur, mange gode arbejdspladser, og vi ligger tæt på både byen, landet, skoven og vandet. Men Lyngby-Taarbæk kan selvfølgelig blive en endnu bedre kommune for os alle sammen.

Vi kan gå forrest i klimakampen og satse på at blive den mest grønne og bæredygtige kommune. Vi kan tage et større socialt ansvar, så alle kan regne med, at velfærdssamfundet træder til, hvis de skulle få brug for ekstra hjælp. Vi kan styrke vore daginstitutioner, skoler og ældrepleje. Og vi kan tage bedre imod folk fra andre lande. Vi kan meget, hvis vi står sammen og sætter ambitionerne højt. Men et stærkt fællesskab kommer ikke af sig selv. Det skal prioriteres – også økonomisk. Derfor vælger SF velfærd over skattelettelser.

Kommunalpolitik handler om de konkrete ændringer, som skaber en bedre hverdag for folk. Hvad end det drejer sig om en god legeplads, man kan besøge med familien; affaldssortering, som indrettes smartere; at man er tryk, når man afleverer sit barn i børnehaven; at en borger med udfordringer af forskellig art kan få hurtig hjælp og støtte, eller når hjemmeplejen besøger ens gamle mor. Alt det vil vi i SF Lyngby-Taarbæk gerne påvirke i en bedre retning. I en mere solidarisk retning, hvor de bredeste skuldre bærer det tungeste læs, og hvor alle får den fornødne hjælp og omsorg. Hvor alle talenter sættes i spil, og hvor ingen efterlades på perronen.

Hvordan vi konkret vil forbedre Lyngby-Taarbæk, kan du læse i dette program. Programmet dækker valgperioden fra 2026-2029, og barren er sat højt. Vi vil have mere pædagogisk uddannet personale i daginstitutionerne, vi vil plante flere træer, lave nye legepladser, udvikle flere kulturtilbud, sikre reel opfølgning på kommunens bæredygtighedsstrategi, sikre faste teams i ældreplejen samt sætte et loft over antallet af elever i klasserne – for bare at nævne nogle få af de mange forslag, du kan læse om i dette papir.

Papiret er udarbejdet af bestyrelsen for SF Lyngby-Taarbæk samt vore dygtige kandidater til kommunalvalget i 2025. Hvert afsnit indeholder en opsummerende liste af forslag, som SF's kommende medlemmer af kommunalbestyrelsen vil arbejde for, bliver til virkelighed. Vi håber, at du vil læse med.

God læselyst.

Økonomi og skat

Investér i velfærden og gør op med sparepolitikken

SF går ind for, at den offentlige velfærd – daginstitutioner, skoler, ældrepleje og kommunale tilbud løbende forbedres, og at forbedringerne skal følge med den generelle velstandsstigning i samfundet.

Siden 2002 har en gennemsnitlig borger i Lyngby-Taarbæk fået skattelettelse for mere end 27.000 kroner årligt. Dette har gjort, at den private velstand er løbet fra den offentlige velfærd. Mens folk er blevet markant rigere derhjemme, har den offentlige velfærd stået stille. Som samfund har vi prioriteret privatforbrug over velfærd – vi har sat en bedre fladskærm højere end en bedre vuggestue. Den prioritering skal vi have vendt om på.

Udviklingen skaber en enorm skævvridning, som risikerer at underminere tilslutningen til de kommunale daginstitutioner og skoler. I stedet for skattelettelse vil vi investere i fællesskab og velfærd. Mange af sådanne investeringer vil tilmed forbedre kommunens økonomi på lidt længere sigt.

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- Stop for ideologisk funderede udliciteringer og udbud
- Fleksible arbejdstider for medarbejdere
- Økonomistyring på basis af tillid til medarbejdere
- Kontrol med, at ingen investeringer sker i fossile virksomheder, firmaer i skattely eller i de besatte områder
- En vurdering af konsekvenser for klimaet ved enhver investering eller beslutning

I den kommende valgperiode vil SF arbejde for, at efterslæbet i den kommunale velfærd bliver indhentet. SF støtter, at kommunen fører en ansvarlig økonomisk politik. Realiteterne er dog, at kommunen er overforsigtig på bekostning af velfærden. Det er ikke ansvarligt og efterlader et efterslæb på blandt andet kommunens bygninger. Vi vil gøre op med det systematiske underforbrug og med efterslæbet i investeringer.

Konkret vil vi øge serviceudgifterne med minimum 50 mio. kroner, så de igen svarer til den serviceramme, kommunerne har fået udstukket fra staten. Forøgelsen skal primært bruges på børn, ældre og udsatte borgere. Derudover vil vi speede anlægsinvesteringerne op, så vi får gennemført de klimainvesteringer og forbedringer i infrastruktur, skoler, daginstitutioner, energirenoveringer mm., der i mange år har haltet efter.

Vi mener, at kommunens økonomi, med en kassebeholdning, der er meget bedre end forudset for bare 2 år siden, kan køre på et øget udgiftsniveau i mange år endnu, også uden skattestigninger. Hvis det på grund af økonomisk modgang skulle blive aktuelt med en skattestigning, vil vi foretrække, at det sker ved at annullere den reduktion i grundskylden, der blev gennemført for ni år siden.

Kommunen skal ikke lege bank

Lyngby-Taarbæk Kommune har en meget lav skatteprocent (blandt de 5 laveste) og en overgennemsnitlig kassebeholdning. Borgernes penge skal bruges på velfærd og ikke stå og samle støv på en bankbog. Pengene skal ud at arbejde, sikre jobs, mere bæredygtighed og tryghed i hverdagen. Den store kassebeholdning er opstået på baggrund af en overdrevent forsigtig budgetlægning, og af, at kommunen ikke formår at realisere de sidste mange års anlægsbudgetter. Begge dele er problematiske og har betydet, at kommunen i dag har mange nedslidte bygninger, som er dyre at drifte, samt en dårligere velfærd, end vi kunne have.

Kommunen skal forvalte fælleskassen ud fra et stærkt samfundssind. Det betyder et endegyldigt nej til investeringer i fossile selskaber, stop for samarbejde med firmaer i skattely, med firmaer uden FH- eller DA- anerkendte overenskomster samt med firmaer, som opererer i de besatte områder. Der skal følges op og sikres, at man reelt lever op til de vedtagne politikker.

Kommunen som arbejdsgiver

Kommunen er arbejdsplads for ca. 4.000 medarbejdere. De udfører helt centrale opgaver i vores kommune. En god service og kvalitet i de offentlige ydelser kræver engagerede og dygtige medarbejdere og et højt fagligt niveau.

Kommunen skal tilbyde rimelige arbejdsforhold, der kan tiltrække gode medarbejdere og fastholde og motivere dem. SF arbejder for, at de kommunale medarbejdere årligt får mulighed for at gå op eller ned i arbejdstid, samt at der afsættes flere midler til efter- og videreuddannelse, intern kompetenceudvikling og fælles kurser. Alle kommunale medarbejdere, hvad enten de er direkte eller indirekte ansat af kommunen, skal arbejde under gældende overenskomster, som er forhandlet af underafdelinger til FH/AC og DA. Der skal være kædeansvar og kontrolindsatser således, at man som kontraktholder ikke kan ansætte underleverandører, der ikke lever op til disse krav.

Kulturen skal være præget af tillid og motivation – snarere end af rigide procedurer og kontrol. SF arbejder for regelforenklinger, fokus på resultater i stedet for processer og for god ledelse, så medarbejdernes tid frigøres til at være der for borgeren i stedet for at skulle føre kontrol.

Arbejdet skal tilrettelægges og ressourcerne være der, for at den enkelte medarbejder kan få støtte og opbakning, og for at borgerne oplever kontinuitet i sagsbehandling og pleje – fx gennem faste, selvstyrede teams i ældreplejen.

SF er stor tilhænger af, at kommunen bidrager til beskæftigelse af borgere med begrænset arbejdsevne, fx fleksjobbere og førtidspensionister. Samt opretter i rigelige mål af praktikpladser til erhvervsuddannelserne og andre uddannelser med relevans for kommunens ydelser.

En decentral økonomi

I SF ønsker vi en revision af budgetloven. Folketinget bør lempe de økonomiske sanktioner, som kommunerne og regionerne udsættes for, og som leder til underforbrug også i Lyngby-Taarbæk. Faktum er, at et underforbrug er lige så problematisk som et overforbrug og til stor skade for både vækst og velfærd. SF kæmper derfor for, at Lyngby-Taarbæk Kommune som minimum bruger hele servicerammen, men SF er

heller ikke bange for at bryde service- og anlægsloftet. Det ser vi både som et principielt opgør mod Folketingets indskrænkning af lokaldemokratiet, og som en måde at sikre sig mod et samlet underforbrug blandt kommunerne.

SF ønsker en kulturændring i kommunens tilgang til budgetlægning, så fokus flyttes mod en mere decentral forankret økonomistyring. De bedste løsninger findes, når medarbejdere og borgere inddrages – både, når der skal spares, og når der skal investeres. SF ønsker, at flere penge lægges ud til de decentrale institutioner i stedet for i kommunens centrale puljer.

Kommunens institutioner og aktiviteter skal drives effektivt. Serviceforringelser skal ikke skjules under falske betegnelser. SF siger både nej til serviceforringelser på velfærden og skjulte dagsordener, der forringer den borgernære velfærd. SF ønsker ikke at deltage i en ideologisk funderet udlicitering eller konkurrenceudsættelse af kommunens drift. Belært af konkurserne blandt fx private plejehjem og i den private hjemmepleje vil det ofte være bedre og billigere, at kommunen selv løser velfærdsopgaverne.

Klimavinkel på alle beslutninger

SF vil lægge vægt på, at det i forbindelse med enhver investering eller beslutning skal vurderes, hvad konsekvenserne er for klimaet, og hvordan der i givet fald skal laves modgående eller kompenserende initiativer.

Medborgerskab og medindflydelse

Bæredygtige forandringer kan ikke skabes ovenfra

Beslutninger bliver bedst, hvis de, der berøres af beslutningerne, også er med til at træffe dem. Derfor ønsker vi i SF at gøre det lettere at søge og få indflydelse på flere af de beslutninger, der træffes i kommunen. Det er målet for SF, at alle kan få medindflydelse på de kommunale beslutninger. Det gælder både, hvis der skal bygges nyt på nabogrunden, eller hvis lukketiderne i daginstitutionen skal ændres. Vi vil arbejde for, at beslutningerne tages så tæt på borgerne som muligt, så de involverede borgere får størst mulig indflydelse. Borgerne skal ikke kun have indflydelse på valgdagen, men også i dagligdagen. Indflydelse kræver engagerede borgere, der er villige til at tage et ansvar. Dem er der heldigvis mange af i Lyngby-Taarbæk – men der er brug for flere.

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- Kommunen skal eksperimentere med nye former for borgerinddragelse og borgerhøringer
- Vejledende afstemninger enten i et lokalområde eller i kommunen som helhed
- Bedre arbejdsbetingelser til foreninger og frivillige
- Udvidelse af Frivilligcentrets virkefelt til at omfatte alle foreninger og nye former for frivillige fællesskaber i Lyngby-Taarbæk
- Mere borgerinddragelse i idefasen og bedre kommunikation ved anlægsbyggeri, renovering etc.

Borgerinddragelse – bedre metoder og større deltagelse

I Lyngby-Taarbæk er borgerinddragelse traditionelt blevet fremmet gennem lokale borgerhøringer. Men for få borgere deltager, og formålet med høringerne er ofte for uklart. Desuden bliver borgerne ofte først inddraget sent i udviklingsprocessen, når afgørende beslutninger allerede er taget. Den demokratiske

legitimitet og den reelle indflydelse er således begrænset. SF har ofte krævet - og nogle gange fået - en mere dialogbaseret og åben borgerinddragelse. Men der er langt igen - vi skal involvere flere, og de skal have mere indflydelse på de endelige beslutninger.

Den online proces, der blev lavet omkring udviklingen af Lyngby centrum, var et skridt i den rigtige retning, men i SF ønsker vi at afprøve flere alternativer til traditionelle høringer såsom dialogprojekter, borgerinitiativer, samarbejde med og styrkelse af lokale fællesskaber, lokaludvalg etc.

Derudover vil vi i SF fortsat kæmpe for, at borgerne får mulighed for at få en sag på kommunalbestyrelsens dagsorden – i lighed med borgerne i nogle af vores nabokommuner. Hvis en gruppe borgere indsamler et antal underskrifter, bør det gælde som et borgerforslag, som kommunalbestyrelsen skal behandle. I Rudersdal Kommune skal man samle 200 underskrifter inden for tre måneder, og der kræves kun 30 styk for borgere mellem 15 og 19 år, for at få et forslag på dagsordenen. Vi vil gerne arbejde for en tilsvarende model her i Lyngby-Taarbæk.

Endelig vil SF arbejde for, at kommunen eksperimenterer med lokale folkeafstemninger og nye repræsentative organer, såsom lokaludvalg. Vi har i dag nye teknologiske muligheder for at høre borgerne væsentligt billigere end tidligere. Ved at afholde elektroniske afstemninger vil det være muligt også at bringe mindre vidtrækkende spørgsmål til debat og afstemning. Tilsvarende kunne man ved at oprette et borgerpanel af fx 2000 borgere skabe en vigtig sparringspartner for kommunalbestyrelsen, som også ville tvinge den kommunalpolitiske debat til at være mere orienteret mod borgerne.

Stærke lokalsamfund

Lyngby-Taarbæk er andet og mere end Lyngby centrum. Derfor er det kærkomment, at der de senere år er kommet fokus på Liv i Lundtofte, udviklingen af Sorgenfri Torv samt helhedsplanen for Virum. Desværre føler flere borgere sig overhørt og forbigået i processerne. Det er umuligt at stille alle tilfredse, når der skal bygges nyt, men ved at oprette stående eller midlertidige lokaludvalg, som skal varetage kontakten mellem kommunalbestyrelsen og lokalområdernes borgere og foreninger, kan vi forbedre forståelsen for de politiske processer og samtidig opsamle flere gode lokale ideer.

Understøt de frivillige ildsjæle

Vi har alle et ansvar for, at samfundet fungerer, ligesom vi har et ansvar for, at vores øvrige fællesskaber fungerer. Det betyder ikke, at alle skal løfte lige meget, men ligesom i vennekredsen skal alle have mulighed for at bidrage med noget. For sådan et engagement styrker demokratiet, ligesom det bidrager til at binde borgere sammen og skabe ansvarlighed, ejerskab og dermed et særligt tilhørsforhold.

SF arbejder for at styrke ramme- og arbejdsvilkår for kommunens mange frivillige. Aktive engagerede medborgere er en forudsætning for en god og levende kommune. Vi ser investeringer i de frivillige foreninger som en socialt forebyggende og kulturelt dannende indsats. Det enorme arbejde, mange frivillige ledere og trænere yder, er uvurderligt for mange socialt udsattes levevilkår samt børn og unges senere voksenliv. Vi skal aktivt støtte ildsjælene og forbedre deres arbejdsvilkår.

Frivilligheden er under forandring, og flere borgere engagerer sig i dag i fællesskaber omkring enkeltsager frem for den traditionelle foreningsdannelse. Dette ses især hos unge frivillige, der er tiltrukket af korte, afgrænsede forløb og ad-hoc aktiviteter eller begivenheder. I SF er vi opmærksomme på denne udvikling, og vi arbejder for at integrere de nye former for frivillighed i kommunens frivilligpolitik, samt at der afsættes ressourcer til deres arbejde.

Klima og bæredygtig energiforsyning

Klimaindsatsen skal op i gear

Lyngby-Taarbæk Kommune har et ansvar som en af landets rigeste kommuner for at gå foran i klimaomstillingen og for, at der sættes et så lille aftryk på klimaet som muligt.

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- Konkrete handlinger i forlængelse af kommunens bæredygtighedsstrategi
- Udbygning af fjernvarmenettet, der skal baseres på 100 % vedvarende energi
- Kommunal støtte til udfasning af olie- og konventionelle naturgasfyr
- Løbende energirenovering af kommunens egne ejendomme
- Omstilling af den kommunale vognpark til elbiler
- Lokal elproduktion baseret på solceller på større tagarealer
- Grønne indkøb
- Kommunens deltagelse i forpligtende klimaaftaler, partnerskaber og samarbejder
- Løbende udbygning af klimatilpasning

SF bakker op om kommunens bæredygtighedsstrategi. Strategien skal mere konsekvent omsættes til handling og koordineres med budgetforhandlingerne.

Senest i 2030 skal kommunen have nået 90 %-målet i sin DK2020 klimaplan – både, hvad angår den kommunale virksomhed, og hvad angår kommunen som helhed. I 2035 skal el- og varmforsyningen være fossilfri, og kommunens drift skal være klimaneutral. I 2040 skal kommunen være klima-neutral i sin helhed. Det vil kræve et samarbejde med kommunens virksomheder og leverandører såvel som med borgerne.

Fjernvarmeudrulningen skal færdiggøres, og fjernvarmen skal baseres på 100 % vedvarende energi. Kommunen skal hjælpe med råd, vejledning og andre virkemidler for at fremskynde udfasningen af naturgas- og olie-fyr. Borgere, der ønsker at renovere deres bolig og omstille deres varmforsyning til en grøn løsning, skal bakkes op af kommunen i sagsbehandlingen.

Lokal energiproduktion

Det forventes, at Danmarks elproduktion i 2030 vil være tæt på 100 % baseret på vedvarende energi, men den vil stadig have et stort efterslæb i varmesektoren. Lyngby-Taarbæk skal ikke læne sig tilbage - men bidrage gennem lokal energiproduktion i form af brug af overskudsvarme, store varmepumper, varmelagre, geotermi og solceller både på kommunale og private tage.

Kommunens egen drift skal være et skridt foran

Der er gennem årene gjort meget for at energioptimere kommunens bygninger, men der kan stadig gøres en del. Derfor skal kommunens bygninger løbende energioptimeres i henhold til en fastlagt plan. Der skal udarbejdes et løsningskatalog og en plan med klare mål for fortsat reduktion af energiforbruget.

Kommunens vognpark skal omstilles til elbiler, efterhånden som bilerne udskiftes. Denne aktivitet bør igangsættes straks. Samtidig er det vigtigt, at der bliver adgang til ladestanderer for borgere i etagebyggerier mm. samt på kommunens arbejdspladser.

Kommunen er langt bagud i indførelsen af grønne indkøb, selv i forhold til de vedtagne mål. Det skal speedes gevaldigt op, så det er fuldt funktionelt i 2026 - fx via POGI (Partnerskab for offentlige grønne indkøb).

Konkrete indsatser for klimatilpasning skal løbende udbygges og indarbejdes i kommuneplanen. Kommunen har en vigtig rolle i at sikre klar kommunikation om, hvornår det er hhv. Lyngby-Taarbæk Forsynings, kommunens eller grundejerens rolle at håndtere et problem med klimatilpasning.

Natur og biodiversitet

En mere vild og grøn kommune

Lyngby-Taarbæk er kendt for sine grønne områder, parker, åer og skove. Enestående naturområder med både kulturhistorie, stor rekreativ værdi og natur med stor biodiversitet. Det er også en kommune med mange haver og grønne områder mellem husene. Det gør Lyngby-Taarbæk til en attraktiv kommune at bo i. De grønne områder skal bevares og styrkes – og passes på en måde, så diversiteten bliver endnu større. Det giver boligområderne og bycentrene en stor værdi, at naturen er tæt på.

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- To nye træer for hvert træ, der bliver fældet
- Forbedret biodiversitet på kommunens arealer, herunder flere blomsterenge med hjemmehørende arter, omlægning til vildt græs, samt færre slåninger
- Formidling og rådgivning til borgere og virksomheder om enkle naturvenlige tiltag i haver og grønne arealer.
- Initiativer i børnehaver og skoler, der sætter fokus på naturens mangfoldighed – fx skolehaver, børneskov eller en maritim nyttehøve.
- Kommunal indsats for at få insektbestanden reetableret

Selvom vi har mange grønne områder i kommunen, oplever vi en tilbagegang i flora og fauna – ikke mindst insekter. De globale problemer med biodiversiteten kan mærkes lokalt. Vi savner de mange sommerfugle, bier og kryb. De er en naturlig og vigtig del af naturens kredsløb. Mængden af grønt i kommunen skal øges – til fordel for borgerne, og til fordel for biodiversiteten. SF vil øge indsatsen for biodiversitet i kommunen, herunder specielt, at egnspecifikke planter får mulighed for at gro og genetablere sig. Der er mange haver, hvor biodiversiteten kunne få bedre kår, hvis der var mere inspiration, råd og vejledning.

Der er mange områder, hvor naturkvaliteten kan forbedres – og hvor der kan skabes en bedre sammenhæng mellem by og natur. Ikke mindst når der bygges og skabes nye byrum. Vi skal behandle specielt de ældste træer med respekt. Og hver gang vi fjerner et træ, skal vi plante to nye.

Rent vand i Mølleåen

Dyre- og planteliv skal kunne ånde igen

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- Oprensning af Mølleåsystemet startes op

- Vandstanden reguleres, så der kommer mere gennemstrømning og bedre vandkvalitet
- PFAS og andre forureningskilder skal identificeres og udledningerne stoppes.

Mølleåen og søerne er en væsentlig del af naturkvaliteten i kommunen. Vi vil igangsætte en langsigtet opretning af Mølleåen:

Der skal være rigeligt med rent vand i åen. Det skal være slut med lav vandstand, grumsede og overgroede stræk. Fiskene og dyrelivet skal trives igen - og fiskene skal ikke være forgiftede af PFAS.

I samarbejde med nabokommunerne skal vi begrænse udledningerne og rense op i søer og åer. Vi skal tage hånd om de stigende nedbørsmængder, og vi skal sørge for, at det vand, der udledes, bliver rensset ordentligt - både fra vejene, fra husene og fra virksomhederne. Udledningerne til Åmosen, søerne og åen skal begrænses og overvåges nøje. Kommunens kloakering og vandafledning skal opdateres, så det understøtter en forbedret vandkvalitet og følger med de øgede nedbørsmængder. Vi skal i god tid overholde EU's nye byspildevandsdirektiv.

Mindre luft-, jord-, og støjforurening

Støjdæmpende tiltag, miljøzoner og brændeovnsfiltre

Der er for meget støjforurening i Lyngby-Taarbæk. Alt for mange borgere oplever megen støj i deres hjem og på deres arbejdsplads. Støj er også en stor gene i flere af kommunens naturområder, som eksempelvis ved Lyngby Sø. Tæt på halvdelen af kommunens borgere er i det daglige udsat for støj i et omfang, der påvirker helbredet.

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- Fortsat fokus på hastighedsnedsættelse, så støjgenerne mindskes og trafikikkerheden øges
- Bedre støjovervågning og -afskærmning, ikke mindst langs motorvejene
- Miljøzoner med CO₂- og forureningsfri transport
- Regulering af brændeovne med henblik på begrænsning af partikelforureningen

SF's mål er, at ingen borgere må opleve støj over Miljøministeriets vejledende støjgrænse i deres bolig – samt at kommunens naturområder kan nydes uden betydelige støjgener. Derfor ønsker vi i SF at udvide støjhandlingsplanen samt at udskifte slidlaget på de kommunale veje med støjfri belægning.

Den mest direkte måde at bekæmpe trafikstøjen på, er gennem hastighedsbegrænsning – se afsnittet om trafik. Vi vil også foreslå en øget støjovervågning til at supplere hastighedsovervågningen og hjælpe med at fokusere indsatsen. Vi skal være innovative og kreative og forskønne byen – en afskærmning for støj skal ikke blot være funktionel men også passe ind i landskabet.

I Danmark dør alt for mange mennesker for tidligt som følge af forurenede luft. De værste syndere er partikelforurening fra biltrafikken og fra brændeovne. Derfor vil SF arbejde for, at den forurenende trafik så vidt muligt holdes ude af bymidten ved fx at indføre miljøzoner – samt at elektrificeringen fremmes gennem

lokale initiativer. I det omfang, der åbnes op for lokal regulering af brændeovne, vil vi stille krav til ovne og forbrænding, der begrænser udledningen af partikler.

Rent drikkevand

Vi skal beskytte vores drikkevand – også for de kommende generationer

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- Intensivering af overvågningen af drikkevandet
- Skærpede krav om tilsyn af og eventuelle stop for udledninger fra byggepladser og virksomheder
- Stop for brug af pesticider

Vores grundvand og drikkevand er truet af forurening. I Lyngby Taarbæk er vandkvaliteten stadig god - men fortidens forurening kan stadig true vandkvaliteten. Det er nødvendigt med en fortsat intensivering af overvågningen og ibrugtagning af nye kildepladser.

For at sikre den fremtidige forsyning skal vi konsekvent undgå ny forurening. Det indebærer skarp overvågning af byggepladser og virksomheder samt begrænsning af brugen af pesticider, der siver ned i grundvandet.

Bæredygtig byudvikling

En grøn og menneskevenlig by

Lyngby er en grøn handelsby – og samtidig en videns- og uddannelsesby – med en god blanding af bolig og arbejde, historie, kultur, turisme, erhverv og uddannelse. De kvaliteter vil SF fastholde og udbygge. Vi skal være et levende område med en mangfoldighed af liv.

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- Hovedgaden skal være gågade mellem Nørgaardsvej og Toftebæksvej
- Flere torve og færre parkeringspladser midt i byen
- En ny grøn kile – fra centret op imod Bondebyen og biblioteket
- Levende bydele med mere varieret udbud af butikker, aktivitetstilbud, legepladser, lommeparker
- Nybyggeri skal udvikle sammenhænge og miljø, bl.a. med krav om underjordisk parkering
- DTU som en integreret del af byen, der er åben for omgivelserne og sætter sit præg på bymidten

Nybyggeri

Der er bygget meget i kommunen – som alle partier har været enige om. Noget er gået godt, som fx BaseCamp i Sorgenfri eller studieboligerne ved DTU, andet bidrager ikke med nok til bymiljøet eller nærområdet. Derfor skal vi være mere kritiske, når det gælder nybyggeri. I det omfang, vi kan inden for lovgivningens rammer, skal vi prioritere at give små virksomheder og butikker mulighed for at trives, sikre mere liv og variation i byen, og etablere flere billige boliger. Det må meget gerne ske gennem udnyttelse af eksisterende bygninger. Nyt byggeri skal udvikle sammenhænge og miljø – ikke det modsatte.

Firskovvej skal være en levende, bæredygtig og mangfoldig bydel – hvor dem, der bor der, trives, og hvor nye arbejdspladser kan være med til at skabe liv også til resten af byen – fx ved, at DTU-orienterede aktiviteter, serviceerhverv eller lignende placeres der. Området bør ikke udvikles til ”aflastningscenter”, hvor store butikskæder kan etablere megabutikker, der appellerer til bagagerummene, øger biltrafikken og suger omsætning ud af de eksisterende butikker.

Kommunen skal styre byggerierne strammere – så stramt, som lovgivningen tillader det. Lokalplaner og udbudsmateriale skal sikre bæredygtighed, tilpasning til omgivelserne, naturelementer, billige boliger til unge og til dem, der arbejder i Lyngby-Taarbæk. Parkeringsnormer for både arbejdspladser og boliger skal defineres, så gaderne ikke drukner i biler, men også således, at byggeriet appellerer til dem, der ikke har bil. I forbindelse med nybyggeri skal der så vidt muligt etableres underjordisk parkering. I forbindelse med nybyggeri og nye lokalplaner skal der være fokus på kvaliteten og sammenhængen i de grønne områder.

Vi skal have boliger for unge og studerende, men også en udbygning af almennyttige boliger med en nuanceret beboersammensætning, således at der ikke skabes ghettoer.

Lyngby bymidte

Lyngby centrum skal være et sted, hvor man mødes, handler og oplever. Købstadspræget skal styrkes, så Lyngby er en by i krydsfeltet mellem købstad og universitetsby. Området mellem stationen og storcentret skal være præget af levende opholdsrum, torvepladser og tilbud, der trækker folk til også ud over rent indkøb. Cafe- og restaurationslivet skal løftes, og opholdsværdien af byrummet, alt fra bænke over legepladser til små kig på handelslivet og naturen, skal forbedres. Facaderne på storcenteret, kulturhuse og andre større butikker skal i (endnu) højere grad åbne sig ud mod gaderne.

Bymidten skal gøres levende både i og uden for butikkernes åbningstider. Det skal være attraktivt at være i byen – for folk i alle aldre, og for beboere, pendlere, handlende og turister. Legepladser, opholdssteder, offentlige toiletter, udendørservering, kulturtilbud og et levende musikliv med spillesteder og koncerter skal være med til at løfte aktivitetsniveauet og ikke mindst tilbyde attraktive muligheder for ungdommen. Vi skal have en mobilscene, der kan sættes op rundt omkring i bymidten.

I SF arbejder vi for, at en del af Lyngby Hovedgade fra Nørgaardsvej til Toftebæksvej omdannes til permanent gågade. Med de mange passagerer fra Lyngby Station og letbanestationen vil området blive et fodgængerknudepunkt, og det er vigtigt, at kommunen udnytter dette potentiale. Udformningen af gågaden skal ske i tæt samarbejde med Handelsforeningen og med borgerne i kommunen.

Vi skal etablere ”lommeparker” i bymidten med fokus på både biodiversitet og gode opholdsmuligheder. Den gamle kirkegård skal udvikles til park med legeplads og opholdsarealer og sammen med området bag Hovedgaden udvikles til en grøn bro fra biblioteket og Bondebyen til bymidten og Klampenborgvej. Kulturtorvet ved biografen skal have et gevaldigt løft, så det bliver en attraktiv passage fra Klampenborgvej til Likørstræde.

Området ved kirken og kanalen skal udvikles med mere aktivitet. Bådfarten skal trækkes frem til Hovedgaden, plænen ved møllen udnyttes til arrangementer.

Bydelene

Bydelene – Virum, Sorgenfri, Brede, Ørholm, Lundtofte, Hjortekær, Taarbæk, Trongårdskvarteret, Fortunbyen, Lyngby Vest – skal fastholde deres særpræg og meget gerne udvikle sig i retning af mere fælles

samvær og liv. Der skal skabes gode opholdsrum både i bydelscentrene og i de små områdeparker. Legepladser, bænke og gode små naturoplevelser mellem husene skaber mere liv.

Hvis der er attraktive opholdsrum i lokalcentrene, og torvepræget øges, skaber det grundlaget for specialbutikker, cafeer mm. Kommunen skal understøtte variation i butikslivet og i aktiviteterne i bydelene. Ligesom S-togstationerne er letbanestationerne et naturligt mødested for mennesker og bør derfor udvikles, så det er et godt sted at samle aktiviteter, herunder serviceerhverv, butikker, cafe, opholdsområder med et grønt islæt. Aktivitetstilbud til alle aldre – i form af bydelshuse til foreningsliv, arrangementer mm. og klubtilbud til unge skal styrkes.

DTU og Vidensbyen

DTU er et af verdens førende tekniske universiteter, og Lyngby er en universitetsby. Vi mærker det bare ikke nok. DTU sprudler af liv. Af små virksomheder, hvor innovation er i højsædet. Af unge, der bliver en stor del af Danmarks fremtid. Det skal vi styrke og trække ned i byen. Samtidig er DTU et kultur- og aktivitetscenter med mange tilbud og mange brugere, men vi skal gøre endnu flere borgere opmærksomme på mulighederne på DTU.

SF arbejder for, at vi skal have en opdatering af lokalplanen for DTU. Den skal bruges til at støtte DTU's udvikling og integrere DTU bedre i byen. Meget af byplanlægningen omkring DTU har fokuseret på at spærre aktiviteterne inde bag en grøn mur, så vi ikke ser det eller lægger mærke til det. Vi skal i samarbejde med DTU gøre, hvad vi kan for at trække universitetets liv og aktiviteter ind i bymidten – både i form af læsecafeer og kulturelle tilbud. Det kan fx overvejes at udbyde en kommunal præmieopgave, hvor de studerende arbejder med cases fra udviklingen af Lyngby bymidte. Vi skal også sikre et samarbejde mellem DTU's idrætstilbud og kommunens tilbud – så der sker en større udnyttelse på tværs.

God trafikplanlægning skal gøre det nemmere for DTU's brugere at komme til og fra DTU uden at øge biltrafikken. Ud over letbanen gælder det BRT – eller BRT-lignende busforbindelser langs Helsingørmotorvejen samt busforbindelser på tværs i kommunen. Endvidere skal cykelstinet forbedres med flere høj kvalitetscykelstier.

Vi skal sikre, at kommunens tilbud er attraktive og relevante for DTU's ansatte og studerende, så de ikke bare farer forbi, men er med til at skabe liv i byen. Og vi skal arbejde for, at DTU's tilbud bliver åbne og relevante for kommunens borgere. DTU's planer om at øge campus-præget og skabe mere aktivitet og mere liv på området, er fine. Med det skal ikke tænkes i isolation fra det omgivende samfund. Tværtimod skal aktiviteterne i et vist omfang flyttes ud i byen, og nogle aktiviteter skal være fælles. Campus-området kan f.eks. åbnes ved letbanestationerne, imod Fortunbyen og i det sydvestlige hjørne mod Idrætsbyen.

Kommunen kan understøtte DTU ved at etablere flere ungdoms- og kollegieboliger, ved at sikre god offentlig transport og gode cykelstier i alle retninger. Samt ved at øge samarbejdet gennem Vidensbyen med lokale virksomheder og hjælpe startups, der udspringer af DTU og andre af Lyngbys uddannelsessteder, med at etablere sig lokalt.

Trafik og sikre skoleveje

Mindre trængsel og mere grøn trafik

Trafikprognoserne forudsiger en stadig vækst i antallet af biler. Vi skal skabe alternativer, som kan adressere de øgede transportbehov, ikke mindst ved forbedrede forhold for cykler og den kollektive trafik, så centrum ikke 'drukner' i biler. Bilerne skal fylde og høres mindre i bybilledet. Blot at "følge med" trafikudviklingen er i vores optik ikke en mulighed. Plads til cykler, gående og grønne opholdsarealer skal opprioriteres.

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- Væksten i biltrafikken begrænses – i samarbejde med nabokommuner og lokale arbejdspladser
- Gode lademuligheder for elbiler og elcykler ved boligforeninger, butikker, arbejdspladser og stationer
- Gode omstignings- og kombinationsmuligheder ved alle stationer
- Busdriften forbedres – BRT-busser anlægges på Helsingør-motorvejen og langs Ring 4
- Skoleveje, cykelparkering, supercykelstier og pendlercykelstier forbedres

Parkering

Parkeringsforholdene i dag er tilstrækkelige, men dårligt fordelt. SF er imod etableringen af et p-hus på Kastanievej, da det blot vil trække mere trafik ind gennem Lyngby Vest.

Der skal laves en analyse af, hvor kunderne/brugerne kommer fra for målrettet at forbedre adgangen til Lyngby uden bil. Kommunen skal arbejde for, at varetransport til og fra bymidten sker på de tidspunkter, hvor der ikke er trængsel og evt. koordineret ved fælles varetransport med elbiler fra et centralt modtagecenter, som i kommunens samarbejde med grøn varelevering.

Cykler

SF arbejder på landsplan og lokalt for at forbedre cykelforholdene væsentligt. Nationale bevillinger og puljer til kommunale projekter skal fortsat sikre, at cykelinfrastruktur bliver prioriteret. Det er uden sammenligning den bedste trafikinvestering, vi kan lave – på grund af de relativt lave omkostninger, den store fleksibilitet, lave forurening og den positive effekt på folkesundheden.

Vi har i den forgangne periode fået en cykelstrategi - og kunnet sikre midler til at komme i gang samt til bedre vedligeholdelse af cykelstierne. Vi skal forbedre specielt skolevejene – og gennemføre alle 23 projekter i skolevejsprojektet. Det skal være trygt at sende sine børn på cykel til skolen, når de er klar til det. Vi skal også forbedre og udbygge sikrede cykelparkeringsanlæg ved stationer og centre.

Vi vil også opgradere de vigtigste lokale pendlerruter til og fra gymnasier, ungdomsskoler, DTU og store arbejdspladser, og med at udbygge supercykelstierne, som kan fungere som en slags cykelmotorveje, med bedre belægning, mere sammenhængende ruter i tæt samarbejde med nabokommunerne. Lyngby-Taarbæk Kommune har taget flere tilløb til at nedprioritere arbejdet – men vi holder fast i, at vi skal finde løsninger på at komme frem til specielt DTU – og i forhold til understøttelse af transittrafikken.

Offentlig transport

Den trafikale situation i Lyngby-Taarbæk kan og skal forbedres. Letbanen langs Motorring 3 vil binde Lundtofte og DTU sammen med Lyngby centrum og resten af Københavns omegnskommuner, men mere skal gøres. Lyngby-Taarbæk skal gå aktivt og konstruktivt ind i planerne om BRT-busforbindelser både mod vest i linje 400S rute og mod nord og syd ad Helsingørmotorvejen.

Busserne skal prioriteres. Vi er på et punkt, hvor vi risikerer at ryge ind i en negativ spiral med dårlig busbetjening, færre passagerer, dårlig økonomi og endnu dårligere busbetjening. De huller, der måtte være

opstået i forbindelse med det nye busnet i 2025, som fx Virum Øst, skal lukkes gennem en borgerinddragende evaluering. Frekvensen på de busser, der ikke går langs banerne, skal op, så alle oplever en forbedring.

Letbanen skal suppleres med gode offentlige forbindelser og gode cykel- og delebil-parkeringsmuligheder ved letbane- og S-togsstationerne. Omstigningsforhold ved stationerne skal forbedres med ramper til perroner, så det bliver nemt at medtage cykler, klapvogne samt for gangbesværede.

SF er åben for at indføre alternativer til bilerne – alt fra BRT-busser over flexbusser til delebiler – efterhånden som teknologierne bliver modne hertil. Men udbuddet af offentlig transport skal øges allerede i dag, så alle har god adgang til mobilitet – og folk ikke presses til at købe bil nummer 2 eller 3.

Et godt børneliv

Tryghed og udfoldelsesmuligheder

For SF er det afgørende, at vores børn og unge sikres en god, tryk og lærerig opvækst. Det kræver gode rammer i vuggestuer, dagplejer, børnehaver, SFO'er, klubber og ikke mindst folkeskolen. I SF mener vi, at vi skal investere mere i vores børns udvikling og opvækst. Kun på den måde kan vi sikre alle lige muligheder og bryde den sociale arv, og samtidig er en tidlig forebyggende indsats den bedste måde at undgå sociale udfordringer senere i livet. Investeringen i vores børn og unge kommer tifoldigt tilbage. Derfor mener SF også, at der i Lyngby-Taarbæk Kommune skal investeres mere i børne- og ungeområdet.

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- Bedre normeringer i børnehaver, vuggestuer og dagplejere
- Mere pædagogisk uddannet personale i daginstitutioner
- Maks. 24 elever i folkeskoleklasserne
- Mere forebyggelse: Flere timer med to lærere/voksne i klasserne, specialgrupper og støtte til at undgå skolevægning
- Flere og mere differentierede udbud af specialiserede tilbud – helst i lokalt, kommunalt regi
- Bedre visitering – det skal være nemmere og hurtigere at få tilstrækkelig hjælp
- Øget anvendelse af koordinerende sagsbehandlere
- Forebyggende familiebehandling (fx ved etablering af en 'Barnets dør')
- Indskolingshus på Hummeltofteskolen

Flere pædagoger og bedre rammer for de mindste

Barnets første leveår er helt afgørende for dets fremtidige liv og muligheder. Forskningen viser, at hvis man skal bryde den sociale arv og forebygge senere sociale udfordringer, så skal man primært sætte ind i børnenes første leveår. Vores børnehaver, vuggestuer, dagplejere og sundhedsplejersker bærer her et kæmpe ansvar for at sikre de bedste rammer omkring børnenes første år. Det er her, at mistrivsel, mangelfuld sprogudvikling og lignende udfordringer skal opfanges og forsøges løst i opløbet. Det er vigtigt, at der i vores daginstitutioner er gode rammer for børnene, der sikrer, at alle børn oplever nærvær, omsorg, tryghed og at blive set og hørt. Alle børn skal have mulighed for at udfolde deres potentiale, så de trives, udvikler sig og lærer bedst muligt uanset familiemæssig baggrund.

I praksis er det en udfordring at skabe gode rammer for børnene, når der er alt for mange børn til for få voksne. Derfor har vi i SF kæmpet for minimumsnormeringer i daginstitutionerne. Det vil sige én voksen til tre børn i vuggestuen og én voksen til seks børn i børnehaven. Undersøgelser viser, at pædagoger i dag ofte oplever at stå alene med meget store børnegrupper i løbet af en dag. Der skal være tid nok til det enkelte barn. Det kræver først og fremmest flere hænder i de kommunale vuggestuer, dagplejer og børnehaver. Normeringerne har været for dårlige, og det står i vejen for kvaliteten. Står du alene med 15 børn, så er der ikke tid til ordentligt pædagogisk arbejde helt uagtet, hvor dygtigt personalet er. Derfor kæmper SF fortsat for bedre normeringer, som kan mærkes i alle kommunens institutioner. Samtidig er det afgørende med en mere retvisende normeringsopgørelse. I dag er det kun muligt gennem Danmarks Statistik at se et gennemsnit på kommuneniveau. Det skal vi have ændret, så politikere og forældre kan følge med i, om der kommer det nødvendige løft i den enkelte daginstitution. En mere retvisende opgørelse skal beskrive normeringerne i børnehøjde således, at ledernes tid på kontoret ikke tælles med i opgørelsen, ligesom fraværende medarbejdere enten på kursus eller med sygemelding ikke indgår. Derudover mener vi, at de statslige sociale normeringer skal komme oven i minimumsnormeringerne, så der kommer et generelt løft af forholdene i alle institutioner i kommunen.

Herudover kæmper vi i SF for, at de fysiske rammer omkring de mindste forbedres. Daginstitutionerne i kommunen er mange steder nedslidte, og der er brug for nye legepladser og tidssvarende faciliteter. Der er behov for store investeringer i nye institutioner og legeområder. Det vil SF prioritere med penge til flere nye tidssvarende daginstitutioner og offentlige legepladser i alle kommunens bydele.

Desuden kæmper SF for, at der i videst muligt omfang ansættes pædagogisk uddannet personale. Vi skal forhindre, at de kommunale tilbud reduceres til blot at være børnepasning, og vi skal give pædagogerne mulighed for at gøre det, de er bedst til: At udvikle børnenes sociale kompetencer. Der er rift om pædagogerne i de her år, og derfor skal der fokuseres på at tilbyde gode muligheder for at udfolde det pædagogiske arbejde, så mange pædagoger vil vælge kommunen til. Vi skal styrke muligheden for pædagogisk efteruddannelse og opkvalificering af flere pædagogmedhjælpere til både pædagogiske assistenter og pædagoger.

Den bedste folkeskole for både lærere og elever

Et velfungerende samfund kræver en god folkeskole for alle. Skolen skal være stedet, hvor alle trives, udfordres og dygtiggør sig. Det skal være stedet, hvor uligheden mindskes. Vores folkeskole skal både danne og uddanne. Det er her, alle børn skal komme godt fra start i deres skoleforløb, og det er her, børnenes demokratiske grundstamme udvikles. SF ønsker en folkeskole med fokus på både den faglige indsats og på børnenes trivsel. Det kræver, at lærere og pædagoger har tid til at se og udvikle det enkelte barn. Derfor vil SF indføre et kommunalt loft, så der aldrig er mere end 24 elever i en klasse. Samtidig skal der sættes penge af til flere tolærerordninger, og til at folkeskolens lærere og pædagoger gives tid til både at planlægge og gennemføre en god, relevant undervisning. SF kæmper for, at registrerings- og kontrolparadigmet i folkeskolen erstattes af en tillid til undervisernes faglighed og til skoleledernes ledelseskompetencer, gerne i form af flere forsøg med frisatte skoler.

De faglige timer skal suppleres med og gennemsyres af fysisk aktivitet, kreative fag og oplevelser, og aktiviteterne skal spille sammen med omverdenen, herunder fritidslivet, erhvervslivet og foreningslivet. Derfor vil SF arbejde for, at vi får endnu mere afveksling og bevægelse ind i skoledagen i kommunen, og at de kunstneriske, musiske, bevægelses- og praksisorienterede fag styrkes. Derudover skal kommunens SFO og klubtilbud styrkes, så eleverne ikke efterlades uden et sjovt og lærerigt pædagogisk tilbud efter skoledagen. Med en længere skoledag er det vigtigt, at kommunen prioriterer fortsat at have gode fritidstilbud med værksteder, fodboldbure og rollespil.

SF ønsker at indføre en kommunal børnemiljølov, så de fysiske rammer for undervisningen følger samfundets arbejdsmiljøkrav på andre områder. Med op mod 28 elever i klasserne, så er klasselokalerne

mange steder pt. for små. Det går ud over læringen. Men det er ikke kun lokalernes størrelse, som halter efter – det gør skolernes vedligeholdelsesstand også. Skolerne i Lyngby-Taarbæk er nedslidte efter mange års manglende vedligehold. Det kræver kun et kort visit på Virum skole eller de fleste af legepladserne på Engelsborgskolen for at se, at de fysiske rammer ikke er, som man burde kunne forvente i en velhavende kommune som Lyngby-Taarbæk. Der er brug for en hastig genopretning af skolernes faciliteter – både indendørs og udendørs.

Alle skal med

Mistrivslen i børnelivet har taget til i omfang – også i Lyngby Taarbæk. Forebyggelse i daginstitutionernes og skolernes hverdag kan i høj grad modvirke en fortsat udvikling i den forkerte retning. Forebyggelse skal opprioriteres i form af en styrkelse af almenskolerne med fx tolærerordninger, og en styrket indsats for det sociale samvær, fx i form af flere fripladser til kommunens fritidstilbud.

Men der skal også en stærkere indsats til for dem, der alligevel har det svært og mistrives. Der skal være adgang til at inddrage specialpædagoger, ergoterapeuter og andre ressourcer. Der skal etableres tilstrækkeligt med mindre grupper, der kan skabe et trygtere miljø og muliggøre en større og mere fleksibel indsats for de børn, der har brug for det. Og der skal være mulighed for en særlig indsats for børn med skolevægring eller børn, der har vanskeligt ved at finde sig til rette i fællesskabet.

Udgifterne skal følge med behovet – og de skal ikke tages fra det almene tilbud. SF ser en rummelig skole som en væsentlig del af folkeskolens værdigrundlag, men inklusion må ikke blive en spareøvelse, hvor det bliver et mål i sig selv at flytte børn med særlige behov ind i almenmiljøet.

SF vil derfor arbejde for at tilføre det specialiserede børneområde flere penge til at oprette flere differentierede tilbud, både på skole- og daginstitutionsområdet.

Kommunen har lavet en fornuftig strategi om at forebygge og sætte ind tidligt, men strategien skal følges til dørs. Vi skal satse på tidlig indsats og forebyggelse for at reducere behovet – men/og ikke spare på pladserne og visiteringen, før vi kan se, at behovet bliver mindre.

Det skal være nemmere at få hjælp

Det sker for tit, at pædagoger, lærere eller forældre må vente alt for længe på at få hjælp til børnene. Både sagsbehandlingstider og et ofte velment ønske om at tilbyde den mindst indgribende indsats betyder i praksis, at mange børn mistrives, hvor en hurtig støtte ville kunne skabe en bedre hverdag – og undgå mere skolefravær eller stigende alvorlig mistrivsel. Institutionernes kapacitet til selv at iværksætte støtteforanstaltninger eller etablere mindre grupper i perioder af dagen skal øges. Og visitering til tilbud (kompetence- og ressourcegrupper, specialtilbud mm) skal gøres mere smidige og hurtigere. I de værste tilfælde går der mange måneder eller halve år, hvor hele familiens situation i arbejds- og privatlivet bliver påvirket.

SF vil arbejde for at få foretaget en analyse af de lokale visitationsprocesser og overgange med henblik på at sikre hurtigere og mere individuelt tilpasset støtte.

Kontinuitet og hurtig sagsbehandling

SF ønsker, at der sættes fokus på kontinuitet, også når der skiftes mellem de forskellige områder, tilbud og behandlinger. En lærer, PPR medarbejder sagsbehandler eller visitorator skal blive på sagen til et evt. næste led har etableret kontakten og overtaget sagen. Og der skal være en koordinerende sagsbehandler til borgere og familier med komplekse og flersidede problemer. Denne gruppe borgere føler ofte, at de bliver kastet

rundt i systemet, da de har sager i flere forvaltninger. Derfor skal der være mulighed for en koordinerende sagsbehandler til de mest udsatte borgere og familier på vejen gennem systemet. Den koordinerende sagsbehandler skal som udgangspunkt kunne iværksætte tilbud hurtigt, hvis pædagoger, lærere og andre fagpersoner og forældrene er enig om retningen: Alt for ofte er de nuværende processer bremset af en tung visitationsproces og krav om nye vurderinger.

Udsatte børnefamilier og unge

SF vil arbejde for at forbedre vilkårene for udsatte børn, unge og deres familier. For de børn, som anbringes, skal vi skabe kontinuitet og tryghed, hvilket koordinerende sagsbehandlere i høj grad kan bidrage til. Konkret foreslår vi, at børn i nød selv skal kunne kontakte kommunens sagsbehandlere, uanset om der er tale om behov for anbringelse eller forebyggende støtte i hjemmet. Vi skal bygge en "barnets dør", så Lyngby-Taarbæk Kommune er et sted, der har faste fagfolk, som børnene kender, og som de kan få fat i uden vanskeligheder, fx et sted på Stadsbiblioteket, hvor børnene kan henvende sig – en udstrakt hånd, som børnene altid kan gribe. En telefonlinje kan også tænkes ind i tilbuddet.

Som tidligere anbragt ung bør man have ret til efterværn. I dag vurderer kommunen, om den unge kan få efterværn, og kun til det 22. år. I stedet for at vurdere, om den unge kan få efterværn, bør Lyngby-Taarbæk Kommune sammen med den unge finde ud af, *hvordan* efterværnet skal være, og indtil den unge er 25 år. Unge mellem 25 og 30 år bør have mulighed for at få et "efterværnsbevis", som giver let adgang til samtaler, psykologhjælp og ungdomsbolig, uden at de skal blive til en sag igen. Det kan samtidig være en god ide at oprette en ungeforvaltning med én "indgang" for gruppen af borgere mellem 15 og 25, fordi det vil styrke den sammenhængende og helhedsorienterede sociale indsats på børne- og ungeområdet.

Plads til et ungdomsliv

Gode tilbud til vores unge voksne

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- Flere og billigere boliger for unge, et fælles ungdomshus og musikbunkere
- Plads til ungdomsliv på kommunale områder (med beachvolleybaner, disc-golf, skaterbaner mm.)
- Udvidelse af ordningerne for gratis psykologhjælp og mentorordninger for unge

15.000 unge og studerende har deres daglige liv i Lyngby-Taarbæk Kommune. Men de unges ønsker og behov overses for ofte. Der mangler steder til de unge. Steder, hvor der må larmes og festes, men også steder med ro og plads til fordybelse, og hvor man ikke nødvendigvis skal have betalingskortet frem. Kommunens parker og arealer skal rumme et ungdomsliv, med hvad det indebærer af larm og eskapader. Der er brug for flere beachvolleybaner, skaterbaner og arealer, hvor unge kan samles og dyrke aktiviteter også uden for skoletiden. SF mener, at reglementet for kommunens parker skal revideres, så det igen bliver muligt for de unge at mødes og udfolde sig i Virum Parken, ved Lyngby sø eller ved Frederiksdal Fribad. Samtidig mangler der et fælles ungdomshus eller fælles musikbunkere, som man kender det fra både Gentofte og København, hvor gamle bunkers er lavet om til øvelokaler for de unge. Dette skal ske i samarbejde med kommunens musikskole.

DTU skal bindes bedre sammen med byen. Letbanen vil gøre det lettere for mange af de studerende at komme hurtigt ned i Lyngby centrum, men der skal også være noget at komme efter. Det kan både være læsesale, billard-barer og cafeer samt interessante torve. Der skal sættes mere gang i byen, eksistensen af et natte- og byliv skal understøttes. DTU's egne tilbud med alt fra klatreklubber til barer bør åbnes op for flere af kommunens unge, så flere kan bruge de gode tilbud, som allerede findes på DTU.

Ungdommens problemer er andet og mere end bare at finde steder at feste. Alt for mange unge går ned med psykiske problemer. Derfor er det vigtigt med smidig adgang til psykolog- og mentorhjælp samt væresteder for de unge, der føler sig hægtet af.

For mange unge er det en dyr fornøjelse at bo og opholde sig i Lyngby-Taarbæk. Med små værelser, som ulejes til over 8.000 kroner om måneden, er der brug for et vedholdende fokus på at bygge nye og billige boliger, ikke mindst kollegieboliger i bymidten.

Kultur og oplevelser

Vi skal mødes, bevæges, forundres og dannes

Vi mødes, bevæges, forundres og vækkes af sangen, musikken, litteraturen, kulturhistorien, kunsten og dramaet. Kultur er vigtig for mange mennesker. Derfor vil SF give kulturen plads og ressourcer. Det er først, når vi ikke har adgang til kulturelle oplevelser, at det går rigtig op for os, hvor afhængige vi er af dem for at kunne opretholde vores sammenhængskraft, mentale sundhed og fysiske velvære.

Kulturoplevelser giver dannelse, øger indlæringen og evnen til at indgå i en dialog. Det er påvist, at musik har en gavnlig indvirkning på læring, og at mødet med kultur kan give større tolerance og indsigt i andre menneskers liv. Kultur giver fællesskab og mulighed for at udtrykke sig på nye måder.

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- Tilføring af flere ressourcer til kulturområdet
- Forbedring af Lyngby-Taarbæks image som musik-by gennem styrkelse af et udvidet og alsidigt musikudbud
- Sikring af gode genhusningsmuligheder for Musikskolen, mens der forhåbentlig bygges et nyt musikhus, der kan styrke musikskoleundervisningen og Lyngby-Taarbæks image som musik-by
- Alle børn op til 3. klasse får mulighed for at lære at spille på et instrument
- Udvidelse af Billedskolen til kulturskole i samarbejde med Musikskolen, så andre udtryk (drama, dans, litteratur, billedkunst, film) profileres på linje med musik.
- Fremme kulturoplevelser for alle gennem utraditionelle tiltag såsom kulturfripas til børn, kontanthjælpsmodtagere og flygtninge, 'Kultur på recept' til borgere med udfordringer samt 'Kulturture' på børneområdet/for alle børneårsgange.
- Prioritere kulturudbud og -oplevelser frem for kultur-investeringer i mursten og institutioner

Sikkerhed for kulturbudgetterne

I Lyngby-Taarbæk er en række kulturinstitutioner og løse puljer hvert år faste deltagere i budgetmaterialet som sparemål. Det er derfor svært for aktørerne at lave langsigtede planer og budgetter. SF vil arbejde for mere sikkerhed og stabilitet i kulturbudgettet. Stadsbiblioteket, Musik- og Billedskolen, Templet,

Sophienholm, Stadsarkivet, Frivilligcentret, Gl. Rustenborg, Kulturstedet Lindegaarden er eksempler på steder, der løfter store kulturelle opgaver. Det kræver økonomi og mulighed for langtidsplanlægning.

Biblioteket er det kulturtilbud, der er mest benyttet. Bibliotekets mange opgaver ud over udlån, udstillinger og kulturelle aktiviteter (foredrag, film og musik) har skabt en række kulturelle fællesskaber, læsegrupper, musik og filmfællesskaber mm. Fællesskaber, der indgår i samarbejder med studerende, dagtilbud og skoler med sigte på at understøtte børns og unges uddannelse, sprogudvikling, læselyst, kreative og kulturelle udfoldelse.

I Lyngby-Taarbæk er Musikskolen særligt vigtig. Musikskolens opgaver er instrumentalundervisningen og sang, individuelt og i hold. Det er dyrt, og der er ventelister. SF ønsker, at der skabes et samlet musikskolehus, og at musikundervisningen skal være tilgængelig for alle. Vi vil øge tilskuddet til musikundervisningen, således at forældrebetalingen bliver nedsat på udvalgte hold samt forbedre fripladsordningen. Musikskolen har også som opgave at fremme musikforståelse og musikglæde i hele kommunen. Musikskolen bør derfor indgå i flere samarbejder med folkeskolen. Vores vision er, at alle elever op til 3. klasse skal have mulighed for at lære at spille på et instrument og have mulighed for samspil.

For yderligere at styrke Lyngby-Taarbæks image som musik-by, vil vi arbejde for et alsidigt musikudbud gennem Templet, Lindegården, Jazzklubben, som ligeledes er meget vigtige brikker i det lokale musikliv.

Kultur på tværs

Kultur skal tænkes med i alle kommunens forvaltninger, planer og opgaver, i social omsorg og arbejde med mental sundhed, byplanlægning og naturforvaltning, undervisning og børns fritid etc. Arkitektur og æstetik skal prioriteres i kommune- og lokalplaner, i byudvikling og vejanlæg samt i alle offentlige bygninger.

Kulturoplevelser skal ikke reserveres til bestemte aldersgrupper, men være for alle. Storforbrugere af kultur er her i kommunen "det grå guld", særligt kvinderne. Det er vigtigt at få kulturtilbuddene bredt ud til de aldersgrupper, der har brug for, at "det skal være nemt".

Børn og unge skal møde kultur i både daginstitutioner og skoler som element i deres kulturelle, æstetiske og demokratiske dannelse. Skoler med særlig kulturprofil kan række ind i SFO og klubarbejde med mange udtryksformer, og faciliteringen af unge som kulturaktører bør prioriteres.

Frivillighed

Store dele af kultur- og fritidsaktiviteterne i kommunen er afhængige af frivillige. Kommunal kulturpolitik bør derfor omfatte mulighed for løn til fagligt kompetente personer, som er nødvendige for at opretholde og koordinere særlige aktiviteter over en længere periode. Frivillighed må ikke misbruges til besparelser, og frivilligt arbejde må ikke erstatte lønnet arbejde i den offentlige sektor eller føre til slækkede krav omkring offentlige ydelser. De frivilliges arbejdsindsats skal ikke indrulleres i den almindelige normering i kulturinstitutionerne, men belønnes på anden vis.

Det frivillige lokale foreningsliv skal sikres de bedste rammer at mødes under. Frivillige kulturaktører skal ved møder og dialoger mellem politikere og civilsamfundsforeninger etc. tages med på råd, og kommunen skal se sig selv som kulturkoordinator. Man kunne nedsætte ad hoc-kulturråd med politikere og frivillige kulturaktører, der skal arbejde med konkrete opgaver, ligesom man kan støtte netværksdannelser mellem aktørerne og sikre dialogmøder mellem det politiske udvalg og de frivillige. Ungdomsgrupperne skal indgå i planlægningen. Kultur- og event-puljerne anvendes til støtte for flere og nye initiativer/projekter.

Folkeoplysning

Folkeoplysningen skal fastholdes som et vigtigt element i borgernes livslange mulighed for at udvikle sig og

få indsigt i demokratiet i samspil med andre på tværs af etniske, sociale og kulturelle skel. Den frie folkeoplysende virksomhed og det frivilligt folkeoplysende, idébestemte og samfundsengagerende, almenyttige og ikke-kommercielle foreningsarbejde skal defineres bredt (og som noget andet end aftenskoler, idræt og spejderbevægelse). Flest mulige foreninger skal stimuleres til at udnytte lokalebrug og -tilskud, og der skal være flere tilskudsmuligheder til borgernes deltagelse.

Beskæftigelse og integration

Uddannelse eller job til flest mulige

I SF arbejder vi for en beskæftigelsesindsats, som forløser den enkeltes muligheder i respekt for, at mennesker udvikler sig forskelligt og på forskellige tidspunkter. Målet er, at borgere i Lyngby-Taarbæk ikke er på midlertidig offentlig forsørgelse i længere tid end højst nødvendigt, og at alle borgere oplever et godt samarbejde med kommunens beskæftigelsesforvaltning. Samtidig vil SF sætte fokus på, at vi skal være en kommune, hvor ungdomsledigheden er minimal, og ingen unge bor på gaden, ligesom vi vil tage hånd om de borgere, der har det svært.

Hver enkelt person, der ikke umiddelbart kan komme videre i beskæftigelse, uddannelse eller anden forsørgelse, er én for meget. Som kommune har vi ressourcer og mange virksomheder, der kan understøtte den indsats og hjælpe den enkelte.

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- Alle aktivitetsparate arbejdsløse skal hurtigt i job, herunder også ledige dimittender under 30 år. Der skal gøres en ihærdig indsats for, at de ikke fastlåses i ledighed og bliver langtidsledige
- For personer med begrænset arbejdsevne skal der ske en hurtig afklaring af arbejdsevne og bevilges fleksjob, førtidspension eller alternativ hjælp til supplerende indtægt i form af ordinære løntimer samt assistance til at overkomme sundhedsmæssige og sociale problemer
- Der skal være langt større fokus på at få mennesker med handicap videre i beskæftigelse enten på særlige vilkår eller i ordinær beskæftigelse
- Lyngby-Taarbæk skal være en kommune, som tager hånd om flygtninge, indvandrere og familiesammenførte og tager en dialog med disse borgere om, hvorledes de ser sig selv i job-/brancheområder og evt. uddannelse

Beskæftigelsesreform

I skrivende stund i 2025 er en reform af beskæftigessystemet på vej – sammen med store nedskæringer. SF kæmper i Folketinget for at holde fokus på afbureaukratisering og flere frihedsgrader – og for at undgå serviceforringelser. Desværre endte forhandlingerne med store nedskæringer i de midler, der er afsat til tilbud for arbejdsløse som fx mentorordninger. Nedskæringerne rammer specielt aktiviteter for unge uden arbejde. SF meldte fra – vi vil ikke være med til at forringe de arbejdsløses muligheder for at få et godt arbejdsliv.

Vi vil gå konstruktivt ind i arbejdet med at udmønte reformen lokalt og sikre den mest mulige vejledning – samtidigt med, at vi udnytter de reducerede aktivitets- og samtalekrav til at få en værdigere og smidigere service for borgerne. Vi vil kæmpe for, at de relativt set gode resultater for beskæftigelsesindsatsen i Lyngby-Taarbæk fastholdes, og at kommunen ikke kører ned på minimum, hvad angår tilbud til de arbejdsløse. Det

forhold, at mange af tilbuddene ikke længere er lovkrav, er ikke det samme som, at vi ikke skal fastholde eller udvikle gode lokale tilbud – evt. ved at finde anden finansiering.

Det er afgørende, at der sker en stor jobindsats for at få de ledige tilbage i job eller uddannelse – eller til førtidspension eller fleksjob, hvis de har begrænset arbejdsevne. Erfaringen har vist, at anvender man ekstra ressourcer, giver det positive resultater. Derfor skal der gives ekstra ressourcer til at få borgere tilbage i uddannelse/beskæftigelse eller fleksjob/førtidspension.

Ledige unge og personer med lang videregående uddannelse

Lyngby-Taarbæk har en høj andel af ledige med mellemlang eller videregående uddannelse. Kommunens beskæftigelsesindsats må være i en tæt dialog med virksomheder i kommunen for at hjælpe disse personer til at skabe merværdi for virksomhederne og samtidig selv komme ud af ledighed.

SF mener, at især ledige dimittender under 30 år skal hurtigt i job. Der skal gøres en ihærdig indsats for, at de ikke fastlåses i ledighed og bliver langtidsledige.

Også unge, som ikke er i uddannelse eller beskæftigelse, er en meget væsentlig målgruppe. I Lyngby-Taarbæk Kommune er andelen af unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse, høj. Men samtidig har Lyngby-Taarbæk Kommune også en høj andel af unge, der ikke umiddelbart forventes at kunne påbegynde en uddannelse inden for de næste 12 måneder. SF mener, at der må afsættes ressourcer til de unge, som har svært ved at finde vej i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet, og som kæmper for at finde et ståsted i livet.

SF ønsker, at der gøres en ekstra indsats for, at ingen ung skal være hjemløs. Der skal findes boliger/ungdomsboliger/kollegier til disse og gives ekstra hjælp i form af tilknytning af socialrådgivere og vejledere.

Hurtig indsats og vurdering af kontanthjælpsmodtagere

SF ønsker en hurtig afklaring af kontanthjælpsmodtageres arbejdsevne, så de personer med begrænset arbejdsevne kan bevilges fleksjob eller førtidspension, og andre kan hjælpes videre med f.eks. supplerende indtægt i form af ordinære løntimer samt assistance til at overkomme sundhedsmæssige og sociale problemer. Ingen borger skal opleve aktivering, som strækker sig over mange år. Ingen borgere må være på midlertidig ydelse i en længere periode, uden at det vurderes, hvorledes de enten kan komme i job eller tildeles anden ydelse, hvad enten det er fleksjob, førtidspension, eller seniorpension.

Integration – flygtninge- og indvandrere samt familiesammenførte borgere

Lyngby-Taarbæk skal fortsat være åben for udlændinge – herunder ikke mindst flygtninge – og vi bør se diversiteten som en ressource.

En del flygtninge kommer med traumer og sundhedsmæssige problemer. De skal afklares og afhjælpes. Der skal være adgang til sociale aktiviteter og træningsforløb. Samtidig skal der være en mere innovativ tilgang til beskæftigelse både af mænd og kvinder. Der skal fx ikke ses enøjet på rengørings- og pleje-/omsorgsområdet for kvinder. En del individer vil have sundhedsmæssige udfordringer, hvorfor dette heller ikke er realistisk. For at få flygtninge og indvandrere samt familiesammenførte i beskæftigelse er det væsentligt, at der startes med få timer og eventuelt med praktik og job med løntilskud, samtidig med at eventuelle sundhedsmæssige og sproglige udfordringer afhjælpes.

SF mener, at vi skal være en kommune, som tager hånd om flygtninge og indvandrere og tager en dialog med disse borgere, om hvorledes de ser sig selv i job/brancheområder og evt. uddannelse. Ligeledes bør der gøres en ekstra indsats for, at de kan få permanente boliger. Det er både menneskeligt og økonomisk fornuftigt.

Socialpolitik

En værdig omsorg med borgeren i centrum

En forebyggende og tidlig indsats over for borgere, der får brug for hjælp og støtte, er et af de mest lighedsskabende initiativer, vi har inden for socialpolitikken. SF ønsker et stærkt fællesskab, der kan hjælpe de borgere, der behøver støtte. Vi vil ikke acceptere, at udsatte og borgere, der behøver støtte for at kunne klare sig selv, ufrivilligt er uden for fællesskabet. SF vil derfor arbejde for flere midler til socialområdet.

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- Let adgang og indgang for alle borgere og familier, der har behov for hjælp
- Fastholdelse af høj kvalitet i alkohol- og stofmisbrugsbehandling
- Forstærket indsats mod misbrug blandt unge

Plads til den enkeltes behov

Vi vil styrke social- og omsorgsområdet i kommunen. Der skal tænkes nyt, uden at alle borgere skæres over én kam, og uden at det værdige liv defineres for dem. Det skal hver enkelt selv definere. Borgerne skal fortsat være herre i eget liv, selv om de er blevet afhængige af hjælp. Afhængighed af pårørende må ikke være en nødvendighed for at leve et værdigt liv. De, der har behov for hjælp i dagligdagen eller til personlig pleje, er borgere på lige fod med alle andre og med rettigheder og pligter som alle andre borgere. Fokus for hjælpen skal være at støtte borgerens egne ressourcer samt styrke og udvikle borgerens handlemuligheder. Målet skal være en meningsfuld tilværelse for den enkelte. Det vil i praksis sige, at kommunen skal have en bred indsatsvifte og en let adgang og indgang til hjælp. Der skal være hjælp at hente både for de, der kun har behov for lidt hjælp i kort tid, og for de, der har brug for massiv hjælp gennem mange år. At give den rigtige hjælp, når behovet opstår, kan forebygge, at der opstår et større behov senere.

Alkohol- og stofmisbrugsbehandling

Vi skal hjælpe borgere med alkohol- og stofmisbrug og deres familier. I Lyngby-Taarbæk skal der være gode tilbud til borgere med misbrug og deres familier. Derfor skal der være adgang til både dag- og døgnbehandling. Stofafhængige, der har været i behandling, skal have mulighed for efterværn for at undgå at genoptage misbruget. Kommunen skal være klar med behandlingen, når borgeren er motiveret.

Borgere med misbrug har ofte dobbeltdiagnoser, og de skal have den specialiserede indsats, som de har behov for. Det kræver særlig viden og erfaring, og hvis kommunen ikke har den fornødne ekspertise til opgaven, skal den søge viden og eventuelt en udredning via VISO, og kommunen skal følge VISO's anbefalinger.

Væresteder for socialt udsatte

I Lyngby-Taarbæk har vi Paradiset, der er et værested, som kommunen driver i samarbejde med Kirkens Korshær. Her kan mennesker, der befinder sig i en udsat position i livet – socialt, økonomisk, fysisk eller psykisk – opleve en tryk base og et varmt, inkluderende fællesskab. Det er lykkedes at få udskiftet barakkerne på den nuværende placering, der på mange måder er ideel. Nu gælder det om at fastholde og udvikle miljøet fremadrettet.

Handicappolitik

En tilgængelig kommune for alle

For os i SF er det vigtigt, at alle borgere føler sig mødt med respekt og hjælpsomhed. Borgeren er hovedpersonen i eget liv. Borgere med funktionsnedsættelser skal have den hjælp, som er nødvendig for at kompensere for funktionsnedsættelserne. Hjælpen skal ydes ud fra den enkelte borgers behov og interesser, ikke ud fra, hvad vi netop har af muligheder og budget i kommunen. Det drejer sig om at sikre reelle muligheder for personlig udvikling, indhold og mening i tilværelsen. Samfundet bliver stærkere, når mennesker når deres potentiale. Det giver både menneskelig værdighed og samfundsmæssig værdi.

I arbejdet med at sikre, at relevante og tilstrækkelige tilbud findes, skal kommunen deltage aktivt i mellemkommunale samarbejder om dagcentre, botilbud og anden service, og være en kritisk og tilstedeværende bruger af private tilbud, hvor det er nødvendigt.

Forholdene for borgere med funktionsnedsættelser skal på lige fod med forholdene for alle andre borgere indtænkes i alle aspekter af den kommunale service i Lyngby-Taarbæk Kommune. Dette gøres ikke tilstrækkeligt i dag. Derfor vil SF arbejde på at forbedre forholdene. Vi vil være lydhøre og arbejde tæt sammen med handicaporganisationerne om synspunkter og ideer.

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- Styrke inddragelse og samarbejde med borgerne, deres pårørende og handicaporganisationerne
- Støtte foreningsidrætten med viden og ressourcer til at inkludere flere med funktionsnedsættelser
- Etablere beskyttede beskæftigelsestilbud (socialøkonomiske virksomheder)
- Flere kommunale, tværkommunale eller regionale tilbud, så afhængigheden af det private marked reduceres
- 'Universelt Design' i kommunale bygninger, institutioner og i vejrummet, parker og på torve
- Fokus på sagsbehandlingen. Sikre, at der gives rådgivning om rettigheder og muligheder, afkorte sagsbehandlingstider

Uddannelse og beskæftigelse

Alle skal have mulighed for at få uddannelse og opnå beskæftigelse. Det gælder også borgere med handicap. Alle muligheder for hjælpemidler og støtte skal i brug for, at den unge kan forfølge sin interesse og få en kompetencegivende uddannelse. Unge, som ikke kan gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse, skal tilbydes Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU). SF mener, at unge med behov for STU skal tilbydes et uddannelsesforløb, som matcher deres udfordringer og potentiale, og som kan udvikle den enkelte og danne grundlag for det bedst mulige voksenliv.

Ressourceforløb og beskyttet beskæftigelse

Lyngby-Taarbæk Kommune har for mange langvarige ressourceforløb, hvor borgeren fastholdes på ressourceydelse, som er på niveau med kontanthjælp. Grundlæggende mener SF, at ressourceforløb bør kunne afklare borgernes eventuelle arbejdsevne, potentiale, mulighed for revalidering eller behov for tilkendelse af førtidspension på kortere tid.

Borgere med betydeligt nedsat arbejdsevne, som er tilkendt førtidspension, skal tilbydes meningsfuld beskyttet beskæftigelse i fysiske og sociale miljøer, som imødekommer den enkeltes funktionsnedsættelse. Lyngby-Taarbæk Kommune har for nyligt lukket det sidste tilbageværende tilbud om beskyttet beskæftigelse for denne gruppe, caféen på Stadsbiblioteket. SF vil arbejde for, at der etableres beskyttede arbejdspladser i kommunen, fx i form af samarbejde med lokale virksomheder, så borgerne i mindre grad skal benytte tilbud i omkringliggende kommuner.

En del borgere med funktionsnedsættelser har behov for støtte i form af en mentor. SF vil arbejde for, at mentorerne har viden og kompetencer i forhold til den enkelte borgers situation og behov for støtte. SF mener, at anvendelse af frivillige mentorer til denne gruppe borgere bør begrænses.

Boliger

Handicappedes behov for særlige boliger er ikke ens, der er mange forskellige behov. Nogle, fx kørestolsbrugere, har brug for særlige indretninger i boligen, mens andre har brug for boliger, der kan betales på en førtidspension, med boligstøtte.

I SF mener vi, at der er brug for flere botilbud for voksne og børn med støttebehov, så afhængigheden af det private marked reduceres. Kommunen bør reservere et område i et almennyttigt byggeri, hvor der centralt kan etableres et 'støttepunkt' med støtte-kontakt-personer, aften og nattevagt. Ved at bruge kommunens indstillingsret til ledige boliger, skal de borgere, der har brug for den pågældende støtte, tildeles de boliger, der bliver ledige i umiddelbar nærhed til støttepunktet. På den måde kan vi etablere en hybrid mellem egen bolig og et traditionelt botilbud til de borgere, der kan klare sig selv med den rette (ret omfattende) hjælp. Derudover bør der arbejdes målrettet på at etablere et mere stabilt, gerne offentligt udbud af de nødvendige bosteder – i kommunalt, tværkommunalt eller regionalt regi.

Fritidsliv

I Lyngby-Taarbæk Kommune har vi IF Limone, en idrætsforening, der tilbyder socialt samvær og motion til sårbare mennesker. Lyngby Håndboldklub har LykkeLiga, som er et håndboldhold for børn med udviklingshandicap. SF ønsker, at der bliver flere tilbud om idræt og socialt samvær for funktionshæmmede i alle aldre. Konkret foreslår vi, at der bliver givet flere penge til foreningsidrætten i Lyngby med fokus på inklusion af funktionshæmmede i idrætsforeningerne.

Tilgængelige omgivelser og teknologiske løsninger

Tilgængelighed er vigtigt for alle. Det gælder børn, unge, voksne og ældre. Alle skal have adgang til aktiviteter og mulighed for at deltage i samfundslivet og den demokratiske proces. Der er ikke gjort meget ud af tilgængelighed i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Tilgængelighed handler om mere end fysisk tilgængelighed. Også digital kommunikation med borgerne skal være tilgængelig, det gælder også for kommunens samarbejdspartnere og leverandører (PUK, VIOS, Movia, Region Hovedstaden mv.). Teleslyngeanlæg skal i højere grad anvendes, så mennesker med nedsat hørelse og høreapparater tilgodeses.

At tale om tilgængelighed efterlader et indtryk af, at det udelukkende er noget, som vedrører borgere med handicap. Mange steder arbejdes der nu med Universelt Design, et begreb indenfor arkitektur, der rummer ideen om, at vi alle skal kunne færdes i bygninger og udearealer. Universelt design handler om social

integration, og SF mener, at der fremover skal sættes fokus på Universelt Design for at sikre alle adgang til samfundslivet. SF vil kæmpe for, at kommunen i videst muligt omfang anvender Universelt Design i forbindelse med nybyggeri, ombygninger og renoveringer af såvel bygninger som udearealer.

Kommunalbestyrelsen har vedtaget en tilgængelighedsstrategi, og SF har medvirket til, at der er afsat midler til at realisere den. Vi vil arbejde for:

- at få kortlagt tilgængelighedsudfordringerne i kommunen
- at det bliver en inddragende proces, hvor alle kan komme med input
- at der opsættes konkrete mål og delmål for indsatser
- at der bliver uddannet personale, så kommunen får nødvendig viden og kompetencer på området.
- at den offentlige trafik forbedres og bliver tilgængelig for alle. Det skal være let og hurtigt at komme rundt i vores kommune. Kørselsordninger for handicappede og ældre skal sikres, så alle kan komme rundt, deltage i netværk mv., og ingen isoleres

Sagsbehandling

Alle borgere skal have en værdig sagsbehandling i kommunen. Hver borger skal mødes med respekt og forståelse. Det kræver kompetente sagsbehandlere. Borgere med handicap, herunder familier med handicappede børn, skal have en fast og koordinerende sagsbehandler. Sagsbehandlingen og retssikkerheden skal forbedres. Der skal ikke være mange ankesager på såvel børne- som voksenhandicapområdet. Kommunen har fastsat sagsbehandlingsfrister. SF mener, at de er for lange, og at de skal reduceres. SF vil arbejde for, at de leverandører, som kommunen har indgået samarbejdsaftaler med, overholder sagsbehandlingsfristerne. Sagsbehandlere skal have kompetencer, så de kan møde borgerne med viden og faglighed, så borgerne oplever, at de bliver set, hørt og forstået. SF vil arbejde for, at kommunen jf. sin rådgivningsforpligtelse rådgiver alle borgere og eventuelle pårørende, som er i kontakt med kommunen, om deres rettigheder og muligheder.

Ældrepolitik

Tryghed, dialog og faste teams

Der bliver flere og flere ældre i Danmark, og det gælder også for Lyngby-Taarbæk Kommune. Dermed vokser behovet for ældreomsorg og for kapaciteten i hjemmeplejen. Samtidig er der en rekrutteringsmæssig udfordring med for få sundhedsuddannede.

Ældre defineres som borgere over 65 år. Det er en stor og varieret gruppe, hvor nogle har et stort behov for hjælp og pleje i hverdagen, mens andre i høj grad er selvhjulpne. SF har fokus på de ældre, både dem, der i hverdagen har brug for omsorg og pleje, og på dem, der er aktive og f.eks. søger bofællesskaber og kulturaktiviteter.

SF Lyngby-Taarbæk vil særligt arbejde for:

- At der arbejdes med faste, selvstyrede teams i ældreplejen, herunder fortsat rekruttering af uddannede medarbejdere
- Flexibilitet i plejen og hjælpen til de ældre, så de ældres behov i videst muligt omfang opfyldes uden tidstyran

- At hjemmeplejen og hjemmesygeplejen tilføres ekstra ressourcer, så de ældre oplever en bedre, helhedsorienteret pleje
- Bedre dialog med ældre borgere og deres pårørende
- "Tidlig indsats" f.eks. med tilbud om fysisk træning og bedre faciliteter for selvtræning rundt om i kommunen
- At forskellige botilbud udvikles og tilbydes ældre borgere
- At der gøres det yderste for, at der er en plejehjemsplads, når der er brug for det
- At en vifte af sund og indbydende mad tilbydes, både på plejehjem og i hjemmet

Faste teams i ældreplejen – borgeren i centrum

I dag er det ikke alle, der ønsker det, som kan få en plejehjemsplads. Det skal laves om, så man kan få en plads, når der er behov for det. Behovet for hjælp i hjemmet eller for en plejehjemsplads kan opstå meget pludseligt. Det skal kommunens beredskab kunne håndtere.

Ældreplejen skal være værdig, respektfuld og opfylde de ældres behov for omsorg og pleje. Det vil bedst kunne ske, såfremt det i høj grad er de samme plejepersoner, der tilser de ældre borgere. Det kræver, at der er tilstrækkeligt med personale, samt at der er faste teams, der arbejder sammen både for at skabe en bedre sammenhæng mellem personalet, men også for at de ældre kan føle sig trygge ved at se de samme personer. Der skal etableres faste teams i dagtimerne, og så vidt muligt i aften- og nattevagterne.

At de ældres behov for pleje skal opfyldes, indebærer fx at de kan få et bad, når de ønsker det og ikke blot hver fjortende dag eller en gang om ugen. Der skal hver dag være tid til en omsorgsfuld og respektfuld pleje. Dette gælder hjemmeplejen såvel som på plejehjem.

Invitation til dialog

Kontakten mellem personale og ældre borgere og deres pårørende skal opprioriteres. En løbende dialog er et "must", og der skal følges op på tilsynsrapporter med dialog for at identificere, hvor der kan ske forbedringer. Her er det vigtigt, at både personalet og ledelsen, beboerne og de borgere, der kræver pleje, samt deres pårørende, bliver inddraget. Samarbejdet med pårørende kan udfoldes på nye og anderledes måder. Det skal kommunen og de kommunale institutioner være åbne for.

Tidlig indsats – aktivitetstilbud til alle

Forebyggelse er altid en fordel, både for borgeren og for kommunen. Der skal opskaleres på træning for de ældre, og træningsfaciliteterne skal udvides, også lokalt ude i bydelene.

Der skal være gode tilbud for ældre medborgere, både når de ønsker at bruge hovedet og kroppen. Grøn Puls 65+ (gymnastiktilbud i det fri for alle over 65) er et supergodt initiativ, der bør udvides. Fysisk bevægelse og træning fremmer sundheden. Det gør mental træning også. Derfor skal aktivitets- og kulturtilbud for ældre udvides på plejehjemmene såvel som for dem, der bor i eget hjem. Kommunens rolle kan i visse tilfælde blot være at formidle foreninger og organisationers kontakt til de ældre.

Kommunen skal sørge for, at der er gode rammer for de ældre, der ønsker at samles om litteraturstudier, sprogcaféer og lignende. Hvis rammerne er til stede, også lokalt i kommunens forskellige bydele, så kan man – evt. i samarbejde med Ældresagen eller andre – være med til at fremme trivsel blandt ældre, uden nævneværdig meromkostning for kommunen.

En bolig efter behov

Det skal løbende vurderes i lyset af befolkningsprognoser mv., hvor stort behovet for plejeboliger fremadrettet vil være, eksempelvis for 85+-årige. Men der skal også være forskellige tilbud til ældre (65+), der ønsker et liv i fællesskab med andre. Kommunen skal støtte op om etablering af forskellige former for bofællesskaber ved at finde egnede arealer eller rammer og ved at sørge for godt samarbejde mellem f.eks. oldekoller og hjemmeplejen. Der er mange ældre (ovenikøbet ofte enlige) borgere i kommunen, der bor i store villaer og som kunne få et bedre liv i en mere overskuelig seniorbolig eller i et bofællesskab. Samtidig kunne mere mobilitet væk fra enfamilieshusene tiltrække nye børnefamilier til kommunen. Kommunen har en opgave med at informere, så alle kender de muligheder, der tilbydes.

Endelig skal det undersøges, om der er interesse for yderligere seniorboliger til rimelige priser, hvor folk kan bo, mens de endnu kan nyde godt af et fællesskab, selvom de måske har brug for hjælp til nogle ting, herunder styring af medicin/rengøring/madlavning etc.

Fokus på kvalitet og fleksibilitet

Én vej til øget kvalitet i ældreplejen er at sætte fokus på uddannelse. Det er vigtigt, at personalet er uddannet til de opgaver, de varetager. De, der kommer ud til private for at gøre rent eller hjælpe med personlig hygiejne, skal være uddannede, så hjælpen kan leveres med kvalitet og faglig indsigt.

Kvalitet er et spørgsmål om, at behov opfyldes. Derfor skal tidstyranniet i hjemmeplejen stoppe, og dokumentationskrav må ikke stjæle tiden fra det væsentlige. Det duer ikke, at der kun er 7 minutter til rengøring i hjemmet hver 14. dag, hvis der er behov for mere. Der må også mere fleksibilitet ind i hjælpen. Hvis borgeren beder om hjælp til at vaske gulvet i badeværelset, så er det dét, tiden skal bruges på, selvom det ikke står på "arbejdssedlen". 100 % skemastyret indsats er uacceptabelt.

Maden er vigtig for ældres trivsel og sundhed. Derfor skal kvaliteten være høj og maden indbydende. Der skal være forskellige muligheder for fra- og tilvalg. Det gælder både på plejehjem og for mad, der leveres i hjemmet.

Sådan arbejder vi som SF i Lyngby-Taarbæk

Indflydelse på den førte politik gennem løbende inddragelse og dialog

SF har været repræsenteret i Lyngby-Taarbæks kommunalbestyrelse i over et halvt århundrede. Fælles for perioderne har været, at SF søger maksimal politisk indflydelse for de mandater, vælgerne giver. Vi arbejder aktivt for at fremme SF's politik i kommunalbestyrelsen og skabe synlighed omkring vores politik samt for at tydeliggøre SF's indflydelse på de endelige resultater. Denne strategi vil SF fortsætte i den kommende valgperiode. Kun gennem reel indflydelse på de konkrete politiske sager kan SF rykke Lyngby-Taarbæk Kommune længere i den retning, som er beskrevet i dette dokument.

Desværre er det ikke alt, vi kan bestemme alene. For det første har SF – i udgangspunktet – ikke flertal alene i kommunalbestyrelsen. Derfor indgår vi kompromisser, hvor vi arbejder konstruktivt for at trække i den rigtige retning. For det andet sætter Folketinget stadigt snævrere rammer for kommunerne.

Selvbestemmelsen lider under central detaljstyring og urimelige budgetkrav, som gør det umuligt at levere den kvalitet og udvikling, som borgerne forventer. SF Lyngby-Taarbæk kæmper for en kommunal økonomi med større råderum og råber også Christiansborg op via SF-valgte folketingsmedlemmer, når lovgivningen ikke giver mening, hvor den skal omsættes til virkelighed – lokalt i kommunerne.

SF's kommunalpolitiske virke er bygget op omkring en løbende dialog mellem de valgte kommunalbestyrelsesmedlemmer og partiforeningens medlemmer. SF's medlemmer af kommunalbestyrelsen er valgt ind på SF's liste og er derfor forpligtede til at fremme SF's politik, som er forankret i dette program. SF's kommunale baggrundsgruppe mødes månedligt med SF's medlemmer af kommunalbestyrelsen. Her tages både stilling til konkrete sager på udvalgenes dagsordener og til mere principielle og bredere politiske emner. Formålet med baggrundsgruppens møder er at sparre med medlemmerne af kommunalbestyrelsen, samt at medlemmerne af kommunalbestyrelsen orienterer gruppen om sagernes gang. Alle medlemmer i SF Lyngby-Taarbæk kan deltage i baggrundsgruppens møder.

Den overordnede politik og store sager drøftes jævnligt på medlemsmøder eller dialogmøder, hvor andre interesserede også er inviteret.